

Izhaja v Trstu vsak
= petek popoldne =
Uredništvo in upravnništvo
ulica Boschetto št. 5. II. nad.
= Telefon št. 1570 =

Delavski List

Posamezna številka
= 6 vin. =
Inserati po dogovoru.
Naročnina za celo leto
4.20 K., pol leta 2.10 K.,
četrt leta 1.05 K. - Ino-
zemstvo več poština.

Glasi slovenskih socialistov na Primorskem.

Naročnikom.

Z današnjim dnem je potekla naročnina za letošnje prve tri mesece. Vse cenjene naročnike, ki še niso poravnali nove naročnine posebno pa one, ki so z naročnino zaostali, prosimo da poravnajo v najkrajšem času. Ne pozabite nikdar, da „Delavski List“ ne živi bogatih podpor in da živi samo od naročnin in razprodaje.

„Delavski List“

stane za celo leto . . . K 4'20
„ pol leta . . . „ 2'10
„ četrt leta . . . „ 1'05

Delavei! Sodrugi! — Razširjajte „Delavski List“ preskrbite mu novih naročnikov in novih odjemalcev. Vsak sodrug, vsak naročnik bi moral poskrbeti „Delavskemu Listu“ vsaj po enega naročnika. Kjer se sodrugi ne morejo vsak zase naročiti, naj se združijo in si po trije skupaj naroče na en iztis! Dolžnost delavcev je, da podpirajo socialistično časopisje, ki je v boju med delom in kapitalom velikanskega pomena. Na delo tedaj za „Delavski List“!

Tržaško slovensko šolsko vprašanje.

(Dalje).

Povedali in dokazali smo tedaj, da je, ako hočemo priti do slovenskih šol v Trstu, mogoče dvojno: ali prenesti zakon, po katerem se danes ne more prisiliti občine, da bi nam te šole dovolila, ali pa skrbeti, da bo Trst zastopan v državnem zboru in mestnem svetu po zastopnikih strank, ki se bodo pri reševanju šolskega vprašanja ozirale na resnične potrebe in ne na zakone. Taka stranka pa je samo socialno demokratična. In kdo more trditi narobe? Ni slučaj, da pravimo, da je samo potom socialno-demokratične stranke italijanske možno za sedaj rešiti šolsko vprašanje Slovencev v prilog. Ampak, da ne bo govora o kaki „novi formuli“ — ki bi jo znali iztakniti veleumi pri „Edinosti“ tudi iz teh člankov — in da dokažemo, da smo vedno bili tega mnenja, bodi povedano sledeče:

Charles Robert Darwin.

Predavanje v Delavskem izobraž. društvu v Gorici 14. marca 1909

Also bestimmt die Gestalt die Lebensweise des Tieres, Und Weise zu leben, sie wirkt auf alle Gestalten Mächtig zurück

Tvori tako postavlo način življenja živali, in način življenja preminja mogoče postavlo, zopet nazaj

Goethe.

12. februarja 1909 je minilo sto let, kar se je porodil prirodoslovec Anglež Charles Darwin v Shrewsbury (beri: Šrusberi). Oče njegov je bil zdravnik. Stari oče po očetu je bil prirodoslovec in pisatelj. Stari oče po materi je bil Josnah Wedgwood (beri: Uedžvud), znani iznajditelj posebne vrste lončenine, ki ima po njem tudi še danes ime (Wedgwood-posode). Tako je bilo bavljenje s naravo — lahko rečemo — v družini Darwinovi udomačen posej. Gotovo je tudi Charles Darwin prejel od svojih staršev in dedov sposobnost in veselje, pečati se s naravo.

Po želji očtovi bi imel Darwin postati tudi zdravnik. Šel je 16-letni mladnik na vseučilišče v Edinburg. No, Darwina posejanje v šoli ni prav nič veselilo. Hodil je rajne na lov, nabiral v narodi rastline, živali in sploh prirodne ter občeval z nabiratelji in učitelji narode. Ker je tri leta le pohajkoval, ga je oče pregovoril naj bi se

Takoj, ko so bili v Trstu izvoljeni štirje socialistični poslanci, je politični odbor jugoslovanske socialno-demokratične stranke v Trstu, po sklepu posebne seje pozval vse štiri poslance, da nastopijo pri vladi za slovenske šole v Trstu. Dali smo jim na razpolago tudi potrebno gradivo v svrhu utemeljevanja te zahteve. To se je zgodilo takoj ob otvoritvi parlamenta. In naši poslanci so se odzvali našemu pozivu popolnoma. Dr. Rybař pravi, da je vseeno, kdo je pripomogel, da se je začelo reševati to šolsko vprašanje nam v prilog. Tudi nam je vseeno. Ampak narodnjakarji so vedno pripovedovali, da je naša stranka proti slovenskim šolam v Trstu. Mi hočemo dokazati, da so narodnjakarji v doč lagali. „Edinost ni nikdar zamudila poročati o najmalenkostnejšem koraku, ki so ga naredili za slov. šole. Nam pa, ki se tudi veselimo, da se je prav potom nas nekaj pridobilo, se očita da kovamo kapital za stranko.

Na željo več slovenskih očetov, ki pošiljajo svoje otroke v cirilmetodovo šolo, je naš politični odbor poslal svojega zastopnika, da si ogleda bedno stanje omenjene šole in so šli potem naši poslanci, z gradivom, ki smo ga dobili v omenjeni šoli, k namestništvu, da bi isto urgiralo pri vladi dovoljenje za otvoritev novih razredov v ulici Acquedotto. Ta naš korak je prva objavila „Edinost“ in je zraven še dodala, čemu je neki treba, da se mi vmešavamo v to zadevo. Zdelo se je, kakor, da je gospodi v Narodnem domu žal, da se je rešitev tega vprašanja pospešila od naše strani. In zakaj je bilo narodnjakarjem žal? Iz tega je tedaj jasno, da smo mi izkoristili socialistično državnozbornsko zastopstvo v svrhu rešitve slovenskih šol v Trstu. In sedaj bomo še vedno delali na to, da pride v mestni svet kolikor mogoče več socialnih demokratov — vseeno je katere narodnosti — ker vemo, da samo socialni demokratje bodo tisti, ki se bodo zavzemali za slovenske šole v Trstu.

Našim poslancem se očita, da so rekli ministru Becku, da ni treba, da bi takoj začel reševati tržaško slovensko šolsko vprašanje Slovencev v prilog, ker da bi jim potem ital. nacionalci očitali, da so protinarodni. Najprej je Rybař to trdil, pozneje pa, ko ga je sodr. Pittoni fino prijel za ušesa, je povedal, da mu je to rekel minister Beck. Dr. Rybař menda ni zapazil, da je to očitanje še precej neumno. Italijanski sodrugi, so se bili že prej javno izjavili za slovenske šole. Ako se niso bali italijanskih nacionalcev to izjaviti, zakaj

posvetil bogoslovju. Tako je prišel na univerzo Oxford kjer je napravil vendarle izpit za vstop v bogoslovje.

A tudi za časa bivanja v Oxfordu se ni mnogo učil svoje stroke, marveč je nadaljeval svoje prirodoslovne izlete in posete. Vstopil v teologijo ni. Ker je pa imel znanje s prirodoslovci, so ga povabili, naj bi se udeležil znanstvenega popotovanja okoli sveta kot nabiralec prirodnin. Tako je odpotoval na ladji Beagle (beri: Bigl) koncem decembra 1831 okoli zemlje. Vrnil se je šele jeseni leta 1836. V teh dolgih petih letih se je Darwin razvil v to, kar je postal znanstvu in celemu človeštvu. Edinstveno življenje, preiskavanje narode različnih krajev sveta mu je poostrilo oko in um ter je nabral ogromnega gradiva za poznejša svoja znanstvena dela. Darwin zato priznava, da je vsa njegova izobrazba dejansko nastala na potovanju okoli sveta, kakor po drugi strani priznava, da se v šoli ni ničesar učil, dasi smatra za naj srenejši čas svojega življenja ono triletno dobo, ki jo je preživel kot mladenič po polji in logu.

Poročilo o popotovanju je angleško občinstvo s priznavanjem sprejelo. Tako se je Darwin posvetil učenjaštvu. Leta 1839 se je poročil s svojo strničko Emo Wedgwood. Leta 1842 je kupil malo posestvo v Down-u, kjer je prebil nepretrgoma 40 let do svoje smrti leta 1882. Bil je bolehen in je živel jako umirjeno. Ves čas je obrnil

naj bi se bali izjaviti isto pred ministrom. Naposled je vsaki pošteni stranki ležeče na tem, da dokaže, da je bila javna izjava lojalna in da dela tudi v smislu izjave. Morda gospodje v narodnem domu nimajo te navade. Mi jo imamo. Ampak čudno je to. Narodnjaki nočejo priznati, da so naši poslanci koristili stvari, hočejo pa dokazovati da so zavlačevali. Ampak, ako imajo naši poslanci toliko moči, da stvar lahko zavlačujejo, morajo imeti tudi moč, da stvar pospešujejo. Da se je pa nekaj doseglo, je znak, da niso zavlačevali marveč pospeševali. Kar se pa tiče odgovora dr. Rybařa na izjavo sodr. Pittonija moramo povedati, da dr. Rybař ni niti skušal dokazati, da ni res, da bi bil obrekoval na shodih po okolici sodr. Pittonija. Ravno v tem pa tiči politična nelojalnost dr. Rybařa. — Dolžnost dr. Rybařa, ako bi bil pošten politik, je bila, da dokaže, da je to kar mu je povedal Beck neresnično, ker je neumno in nemogoče. Ker pa tega ni naredil bo dobil dr. Rybař pošteno lekcijo tako, kakor zaslužijo vsi, ki hočejo politično živeti ob izkoriščanju narodnih kulturnih vprašanj.

Liberalna napredna stranka in socializem.

(Dalje).

Politični boji ljudske mase v Trstu za splošno volilno pravico, razvoj socialno-demokratične stranke in uničenje buržoazijske italijanske stranke so premenili položaj narodno-napredne stranke v Trstu jako ugodno. Zato je postala tudi obrambena taktika tržaškega narodnjaštva ofenzivna, skromnost, ošabnost. Z splošno volilno pravico je v industrijelnem, edinem velikem mestu na slovenskem teritoriju, v Trstu prišla do politične veljave ljudska delavska masa. Do tedaj zanemarjena je postala odločilni faktor za vso slovensko politiko na Tržaškem. Dr. Gregorin se je nakrat plaho prebudil iz svojih panslavističnih sanj, ko je videl solzno tržaško dolino polno žilavih in žuljavih delavskih rok, ki kaj predstavljajo! Dr. Rybař pa je mogel videti v slovenskih delavskih masah rezultat svojega agitatornega dela v tržaški okolici. Političnega principa nista do sedaj ne dr. Gregorin ne dr. Rybař zastopala. Vršila sta oba jako vestno takozvano podrobno narodno delo: dr. Gregorin okoli tiskarne in „Edinosti“ dr. Rybař kot prirejevalec shodov. Še nedavno sta videla oba glavno podporo narodnemu življu v

na preiskovanje narode in na spisovanje. Vsak dan je vstajal ob petih zjutraj, po zajtrku šel na izprehod preiskovaje narode. Od osme do južine je pisal. Po južini je čital časopise in odpravljal pisma. Potem je legel in pri tem najraje poslušal čitanje romanov. Sam priznava, da mu je bil to najboljši duševni odih. Ob štirih se je vrnil z drugega izprehoda in delal do približno pete in pol. Potem si je dal zopet čitati. Ob osmih je sledil glavni obed, po katerem je igral šah ali poslušal muziko. Značilno za Darwina je, da je muziko strastno ljubil od mladosti, da pa ni imel najmanjšega spomina zanjo. Tako je na primer slišal Beethovenovo simfonijo izpod rok svoje žene več nego stokrat, potem se je pa končno zamislil in vprašal: „Ti, Ema, kaj pa je to, kar si sedaj igrala“. Ob enajstih zvečer je legel spat.

Prvo njegovo delo je bilo dnevnik prirodoslovca, spisan leta 1839. Leta 1853 je dobil od znanstvenega društva Royal Society zlato medaljo. Prvo večje in tudi glavno delo Darwina je bilo izdano leta 1859 pod naslovom: „Nastanek vrst po prirodni plemenski izberi ali vzdrževanje odikovanih pasem v boju za bit“. V predgovoru Darwin odkritosrčno priznava, da so enake misli kot on izražali že drugi učenjaki pred njim, posebno kolikor se tiče nauka razvoja ali evolucije in nauka proizhajanja (descendence). Navaja tako francoskega prirodoslovca Lamarck, ki je

Istri in v Trstu v duhovstvu, in „Edinost“ je pisala pri nastopu krščanskih socijalcev: „in hoc signo vinces!“ Ker so pa klerikalci povsod nepoboljšljivi in so se postavili tudi v Trstu na lastne noge, so izpustili tržaški narodnjaki Konstantinovo bandero iz rok, so jeli iskati dotike z narodnjaštvom goriškim in kranjskim, dokler jih dr. Mandič ni postavil pred imenitni problem delavskega in demokratskega vprašanja. V Trstu je narodnjaštvo več nego drugod vprašanje vsakdanjega kruha, t. j. med tržaškim delavstvom gre za vprašanje po delu med slovenskim okoličanom in naseljenci iz bližnjih slovenskih pokrajin in priseljenci iz Italije ali starimi poitaljanjenimi naseljenci v Trstu. Zato je razumljiv narodni fanatizem, ki se je jel razvijati zadnja leta v Trstu. Dasi je na površju narodni boj, je po vsebini boj slovenskega delavca v Trstu, boj za kruh. Seveda pa je veliko in zadnje vprašanje, ali se da rešiti ta gospodarski problem potom šovinističnega narodnega boja, ali pa se da rešiti edinole v socialistični smeri internacionalne organizacije. Ne drju. Gregorinu ne drju. Rybařu se ne da očitati, da sta liberalca kova drja. Ivana Tavčarja. Stavili bi ju v vrsto Ivana Hribarja, saj gresta oba tako daleč, da kljub gospodarski premoči Trsta priznavata Ljubljano kot edino mogoče središče vse Slovenije. Socijalista za gotovo nista ne eden ne drugi. Vsa njuju vzgoja in samovzgoja je modernemu socializmu nasprotna, socializem jima je zoprn in neprebavljiv. Političnega načela torej nimata. Njuna stranka je narodnjaška v smeri takozvanega podrobnega narodnega dela: snovati društva in navduševati ljudstvo za slovensko narodnost. Imata pri tem najlažje stališče, ker je izobraževalno podrobno delo dejansko potrebno in ker narodno gospodarsko nasprotje z italijanskim življem vzbuja entuzijazem in šovinizem. Treba je le malo podpihati, da slamnati ogenj visoko vplameni, viden po vsem Slovenskem!

Ostaja nam še Goriško. In najlažje nam je razumeti položaj ondukaj. Izza kratke dobe Lavričeve političnega gibanja na Goriškem ni bilo. Za dobe Lavričeve se je entuzijazem zlahka in ugodno razvil, ker je šlo za to, iztisniti laški živelj iz slovenskih trgov, ki ni bil dovolj močan, in vspeh je bil precej siguren in hiter. Ni pa pozabiti ob vspehih drja. Lavriča dveh imen in t. j. sedanjih baron Winkler in bivši deželni tajnikov namestnik Ernest Klavžar. Prvi je bil ugleden učitelj slovenskega ljudstva na Goriškem pri občin-

leta 1809 izdal filozofijo živalstva ter ondu izraža, da vse vrste živali s človekom vred proizhajajo ena od druge, da se vsaka prememba v njih življenju vrši po gotovem zakonu in da je glavni vzrok tvoritve vrst splošno križanje in takozvana primena (Anpassung), t. j. nastanek organov vsled rabe in njih prestanek vsled nerabe. Tudi Lamarck je še poudarjal, da se vrste stopnjujejo in izpopolnujejo od nižje do višje. Navaja francoskega učenjaka Geofroy Saint Hilarie, ki trdi, da je vzrok premembe živalskih vrst živali obdajajoča naroda (monde ambiante). Navaja Angleža drja. Wellsa, ki naglašja prvi idejo plemenske izbere (Zuchtwahl, selezione) pri človeku, ter znanega filozofa Spencerja, ki je trdil, da so premembe živalskih vrst odvisne od okolice in razmer.

Darwin je bil sploh skromen učenjak, ki se je ogibal kolikor mogoče filozofiranja in je nabiral in podajal v prvi vrsti gradivo, po katerem se da po razumu sklepati na kako prikazen. Največjega vpliva nanj je bil angleški nacionalni ekonom Malthus, ki je leta 1798 spisal knjigo Essay on Population (o množitvi ljudstva) ter je izvajal, da se človeštvo plodi pregesto in da se mora tako priti do ekonomičnega boja za obstanek. Darwin zato s svojo prvo knjigo o nastanku živalskih vrst tudi ni povzročil nikakega pravega odpora od strani teologov, ni od drugod.

(Konec prih).

ski samoupravi. Na Goriškem so se župnstva prva na Slovenskem docela priučila slovenskemu uradovanju in se je vzbudila od zgoraj doli narodna samozavest občinskih zastopnikov. Pri tem imata največ zasluge imenovana dva moža. Tako so razumljivi vspehi dr. Lavriča. Dr. Lavrič, kakor je bil idejalen, tako je bil docela nepraktičen in tudi malo delaven človek. Najbolj ga itak karakterizira način vstopa v deželni odbor goriški. Zahteval je slovensko uradovanje in ker se mu je to odklonilo, sklicujoč se na prejšnji sklep deželnega odbora laški, je vzel klobuk ter se je odpovedal odborništvu, — namesto da bi sedel in uradoval slovensko. Poznejši pojavi dr. Tonkličja in dr. Gregorčiča so bili le precej površni. Do leta 1899 politična stranka ni stala z ljudstvom v nikakvi dotiki. Boj se je vršil med posameznimi osebami, za katerimi je stala duhovščina in malo število posvetnih izobražencev. Po deželi je sledilo enemu in drugemu pičlo število razumnejših posestnikov in obrtnikov in učiteljev, in tako se je delala vsa politika. Govora o kakem klerikalnem, liberalnem ali naprednem načelu niti ne more biti. Bilo pa tudi ni podrobnega narodnjaškega dela. Ustanovila se je sicer leta 1881 posojilnica, ta pa je vegetirala prav skromno do leta 1898. Prvi pojav narodnega dela se je pokazal pri ustanovitvi Sloginih šol, in to je ideja in zasluga dr. Antona Gregorčiča. Zaraditega brez drugega ostane dr. Anton Gregorčič med onimi činitelji na Goriškem, ki so kaj storili za probujanje slovenskega življa. Kakor je bil boj za slovensko šolo najiven in primitiven, bil je tako idejalen, da je vzbudil pozornost nase po Slovenskem in tudi izven tega. Boj za slovensko ljudsko šolo v Gorici pod vodstvom dr. Ant. Gregorčiča je bil tako srčen in požrtvovalen, da je eden najlepših pojavov v javnem življenju Slovencev sploh. Na Goriškem pa se je pričel načelen boj slovenskega klerikalizma s slovenskim liberalizmom in naprednjštvom in sicer pod vodstvom dr. Mahničja, ki je bil obenem nasprotnik dr. Ant. Gregorčiča.

Boj, ki se je na Goriškem samem vršil, je ostal oseben, posledice tega boja pa so postale odločilne na Kranjskem. Zato je dr. Mahnič pravi oče slovenskega načelnega in zavednega klerikalizma, ki je na Kranjskem docela prodril in ubil staro narodno liberalno stranko. Goriško politiko je od l. 1889 do 1899 vodil kot absolutni gospodar dr. Anton Gregorčič, ki je imel poleg sebe živahnega Andreja Gabrščka, katerega si je sam vzgojil in kateremu je prepustil tiskarno in „Sočo“. Do leta 1899 se tudi Andrej Gabršček ni čutil poklicanega odločevati v politiki in zvesto izpolnjevati voljo dr. Antona Gregorčiča. Zato nam je tudi do leta 1899 predstavitelj goriške politike dr. Anton Gregorčič. Imenovali smo ga že v zadnjem članku kot predstavitelja konservativnega narodnega politika. Ako je leta 1899 postal načelnik klerikalne stranke, ga je v to prisilil osebni boj proti zvezi dr. Tuma-Gabršček, oziroma ločitev „Soče“ in samostojen nastop Andreja Gabrščka kot izključnega lastnika „Soče“. Od tedaj naprej imamo na Goriškem klerikalno stranko, ki se po prihodu dr. Pavletičja in dr. Breclja prelevlja konsekvantno po vzgledu in po načelih kranjske klerikalne stranke, po drugi strani pa je l. 1900 nastopila nova napredna stranka. Le-ta je s prvim nastopom poudarjala v svojem programu le dve točki, ki kažeta na neko načelno stališče. Naglašala je po vzgledu socialno-demokratske stranke, da je vera privatna stvar, izrekla je, da hoče docela spoštovati samostojno organizacijo delavstva, v ostalem pa je svoj program omejila na posamezne točke gospodarskega in strokovnega dela ob danih razmerah, predvsem emancipacijo industrije in trgovine od premoči italijanskega gospodarstva in osvoboditev kmečkega ljudstva izpod yaruštva in vodstva duhovščine. Po tej taktični poti in z demokratskim nastopom med kmečkim ljudstvom se je jela napredna stranka na Goriškem razvijati dejansko v naprednem zmislu in je imela tudi zaraditega takojšen in precejšen uspeh, dokler je stranka kot taka nastopala in dokler v njej ni prevladalo absolutno gospodstvo lastnika „Soče“. Od tedaj in to je l. 1902 pa je narodno-napredno le ime ali preteza. — Prav bi se morala imenovati stranka Sočina ali stranka Andr. Gabrščka. (Dalje prih.)

Delavci! Sodrugi! Somišljeniki!
Naročajte „Delavski List“
in širite „Delavski List“

Socialistični poslanci proti vojni.

Kakor smo poročali v zadnji številki „Del. Lista“ se je vršila v parlamentu te dneve razprava o kontingentu novincev. Socialistični poslanci so to priložnost uporabili v svrhu agitacije proti vojni in so izjavili, da bodo glasovali proti kontingentu novincev. V kratkem podamo izvleček govorov posameznih socialističnih poslancev.

Poslanec sodr. Daszinski: Bodočnost in moč Avstrije ne tiči v praznih besedah ministrskega predsednika, marveč v enakopravnosti vseh avstrijskih narodov. Kdo nas more prisiliti, da bi dali mi sedanji „staroavstrijski“, neparlamentarni in protiljudski Bienertovi vladi našo kri in naše meso, ne da bi vedeli kam in proti komu nas hoče peljati? Pozvalo se nas je, da bi tudi mi peli slavo miru. Nam tega ni treba, kajti ves svet ve, da ni nobenega, ki bi s tako vnemo delal za ohraniti mir, kakor baš mi, socialni demokratje. Poleg tega smo pa tudi prepričani, da bi bila vojna med Avstrijo in Srbijo popolnoma brezpomembno prelivanje ljudske krvi in razsipanje denarja. Bil bi to absurden dogodljaj, brez vsakega smisla. Nočem biti prorok, toda čutim dolžnost povedati, da poleg kraljev, cesarjev, diplomatov, ministrov in še celo poleg parlamenta imamo druge faktorje, ki imajo še vse večjo pravico odločevati o usodi ljudstva. Mi socialni demokratje smo večni nasprotniki vsake vojske, posebno še sedaj, ko smo prepričani, da nam je mogoče mirno se sporazumeti s srbskim ljudstvom. Zato bomo še nadalje vodili odločen boj proti vojni!

Poslanec sodr. Schumeier je odgovarjal finančnemu ministru Bilinskemu, ki je rekel, da ni res, kar se je govorilo, da bi vlada v slučaju vojne, izpraznila blagajne posojilnic. Dobro je — je rekel Schumeier — da to ni res, toda gospod minister bi bil moral tudi povedati, da ne samo imetja, ampak da se bo tudi preprečilo prelivanje delavske in kmečke krvi! Toda jaz upam — je nadaljeval — da ljudstvo, ki hoče imeti mir bo znalo ukloniti pod svojo voljo tisto število sabljačev in veleposestnikov, ki se hočejo okoristiti s krvjo revnega ljudstva.

Poslanec sodr. Saukup: Žalostno je, ako v sedanjem položaju ne sme ljudstvo odločevati o svoji usodi, o usodi cele Evrope. Žalostno, da je še danes v dvajstem stoletju življenje in smrt milijonov ljudi odvisno od peščice vladodržcev, brez razlike, če jih je postavila na prestol milost božja ali pa krvava roka morileca. Danes se nahajamo pred grozo mednarodnega konflikta; oborožuje se s vso naglico; na tisoče in tisoče ljudskih sinov se pošilja dan za dnem na mejo; delavstvo pa pričakuje kaj bo naredil parlament da prepreči škrajne posledice. Kmalu bo parlament razpuščen. in kdo ve, kdaj bo spet sklican. Ampak ako hočejo druge stranke mirno gledati na priprave krutega momenta, mi socialni demokratje ne maramo na noben način prilagoditi se položaju in mirno prenašati vojaško diktaturo. Kdo je najvišji v tej državi? Parlament ali pa Aerenthal?

Tržaške deželnozborske volitve.

Da bodo imeli volilci lepšo priložnost prepričati se ako so upisani v volilnih listah, je naša stranka otvorila sledeče

reklamne urade:

Za I. mestni okraj (Sv. Vid) v gostilni Gobec, ulica de Fin št. 14.

Za II. mestni okraj (Staro mesto) v ulici Malcanton št. 16. I. nad.

Za III. mestni okraj (Novo mesto) v upravništvu lista „Il Lavoratore“ ul. Vienna in v kavarni „Trieste“ ul. Belvedere.

Za IV. mestni okraj (Barriera Nuova in Škorklja) v Delavskem domu III. nadst. in v podružnici društva „Ljudski oder“ v ul. Commerciale št. 36.

Za V. mestni okraj (Barriera vecchia in Kjadin) v Delavskem domu III. nad.

Za VI. mestni okraj (Sv. Jakob in Čarbola) v gostilni Gorza ul. S. Giacomo in Monte št. 20 in v ulici del Lloyd šte. 7. pritličje.

V okolici se je pa otvorilo za sedaj sledeče reklamne urade.

Za Rojan v gostilni „International“ v ulici G. Boccacio št. 25.

V Sv. Križu v prostorih podružnice društva „Ljudski oder“.

Na Kontovelju v novi društveni gostilni.

V prihodnjem tednu in sicer počenši od pondeljka naprej bodo otvorjeni naši reklamni uradi še na Greti, v Barkovljah, na Opčinah, v ulici dello Scoglio, pri Sv. Ivanu, v Koloniji, Rocolu in v Škednju. Prostore, kjer bodo ti reklamni uradi, se bo naznanilo pravočasno potom lepakov in v prih. št. „Delavskega Lista“.

Glavni reklamni urad je v Delavskem domu v uredništvu „Del. Lista“ in v tajniških prostorih italijanskega pol. odbora. Vsi uradi so otvorjeni od 6. do 10. ure zvečer, ob nedeljah in praznikih pa od 9. do 1 ure popoldne.

Sodrugi! Delavci! Poglejte če ste vpisani in pravilno vpisani v volilnem imeniku. Pazite tudi, da so tudi vaši tovariši vpisani. Kdor ni vpisan ali pa je napačno vpisan naj reklamira, tako tudi naj pove svojim tovarišem naj reklamirajo ako niso vpisani. **Ne pozabite, da kdor ni vpisan v volilnem imeniku, ne bo imel pravice do glasovanja.** Zlasti pa priporočamo sodrugom v okolici, da pazijo na to, da dobi vsak naš opravičen volilec volilno pravico. Na delo in kvišku srca.

Volitve v zavarovalnico zoper nezgode.

Dne 31. t. m. bo volitev delegatov VI. skupine v zavarovalnico zoper nezgode.

Komisija strokovnih organizacij je predložila delavstvu sledeča kandidata:

Prisednik:

Fabro Josip,

delavec v papirnici tvrdke Leykam Josefthal v Podgori pri Gorici.

Namestnik:

Kmet Anton,

mlinar v Idriji.

Prosimo vse zaupnike naj skrbje, da se volitve v delavnicah takoj izvrše. Povsod morajo dati gospodarji delavcem volilni listek, da ga izvoljeni zaupnik podpiše v imenu delavstva ter nanj napiše izvoljena kandidata.

Politični pregled.

Državni zbor zakon o kontingentu novincev je bil sprejet. Proti so glasovali samo socialnedemokratje in česki radikali pa nekaj posameznikov.

Rumunska vlada še ni Avstriji odpovedala trgovinske pogodbe, pač pa se splošno misli, da stori to. Rumunija zahteva, da se ji dovoli vpeljati 90.900 živali na leto, čemur agrarci po stari navadi ugovarjajo. Pod Aehrenthalovim predsedstvom je bila v torek seja prizadetih avstrijskih in ogrskih ministrov, ki se je bavila s tem vprašanjem. Kaj je sklenila, se ni javilo.

Turčija je sprejela glede Bolgarske ruski predlog, tako da ji Rusija izbriše 40 letnih obrokov vojne odškodnine, vsled česar odpade odškodnina, katero bi morala Bolgarska plačati Turčiji.

Boji v Perziji se neprenehoma ponavljajo. Sreča je zdaj na tej, zdaj na oni strani. Oficijozni vesti poročajo navadno o zmagah šahovih čet, od drugih strani pa slede navadno poročila o zmagah revolucionarjev. Zadnji teden so bile tri bitke.

Srbski prestolonaslednik abdiciral. Srbski prestolonaslednik, princ Jurij, je dne 25 t. m. poslal ministrskemu predsedniku Novakoviču pismo v katerem pravi, do se odpore kot naslednik srbskega prestola. Seveda je princ Juri tudi povedal, da se odreče vsem drugim pravicam ki so mu zajamčene kot prestolonasledniku ter da ie ta njegov sklep nespremenljiv. Zakaj se je vse to zgodilo? Dne 20 t. m. je časopis „Zvono“ — ki ni socialističen, temveč staroradikal, monarhičen — poročal, da je v bolnišnici umrl Kolaković, ki je bil sluga pri prestolonasledniku. Pred smrtjo je Kolaković izpovedal, da je dobil težke poškodbe vsled tega, ker ga je Giorgje tepel, in s škornji teptal po trebuhu in po obrazu. „Zvono“ je pravil da se mora nevarnosti, ki jo povzroča prestolonaslednik, napravit že enkrat konec; če je blazen, naj ga dajo v norišnice, če je zdrav, pa sodi v zapor.

Prijatelji Jurija trde seveda da to ni res. Toda že dejstvo, da je zadeva prišla v javnost je prisililo, da je princ Juri abdiciral od prestolonasledništva, da se zamore nastopiti proti njemu lahko tudi kazenskim potom.

Zvečer so bile v Belemgradu demonstracije prirejene boje nalašč princu Juriju.

Raznesla se je pa tudi vest, da je obdiciral tudi kralj Peter.

Bodisi kakor je bodi, gotovo je, da bo tudi to uplivalo s svoje strani na sedanje dogodke.

V italijanski zbornici je bil izvoljen za predsednika poslanec Marcora, ki je dobil 308 glasov.

Pododsek ruske Dume je z večino glasov sklenil odpraviti smrtno kazen.

Domače stvari.

Veselica „Ljudskega odra“, ki se je vršila v nedeljo dne 21. t. m. v Delavskem domu, se je obnesla kaj dobro. Programne točke so se vrstile zaporedoma točno brez navadnih dolgih mučnih presledkov. In bogat in lepo izbran je bil spored. Dve čedni enodejanki: „Idealna tašča“ in „Mesalina“ ste bili uprizorjeni z okusom, ki ga pri diletantskih predstavah nismo vajeni. Oder, toaleta igralk in igralcev; vse je bilo lepo harmonizirano in primerno vsebini iger. Bilo je tako, ker drugače ni smelo biti. In vse vloge so bile izvrstno naštudirane, kar je omogočilo mladim diletantom gotovost v nastopu. — Sodr. Vrabeč je bil v vlogi Petra v igri „Idealna tašča“ imeniten v vseh ozirih. Njegova trma, zadrega, v katero ga spravi soproga zaradi smešnega sklepa, in jeza, ko ga tašča zapodi iz stanovanja, vse je bilo resnično in naravno kakor sovrastvo do tašč. Frančiška Regent nam je podala krasno sliko srečne, ljubeče soproge, užaljene hčere in žene, ki zna uporabljati vsa ženska sredstva, da doseže svoj namen, a se hkrati vstraši nepričakovanih posledic in izpove materi, da je bil ves njen jok, (in kako resen je bil ta jok), vsa povest o nesrečnem zakonu le izmišljena. In gospica Ivanka Muha, mari ni bila skrbna mati in resnična idealna tašča, ki bi jo vsak pošten mož rad imel pod streho? Zlasti lep je bil in gotov njen prvi nastop in prizor s Pavlom, ko ga podi iz stanovanja. V igri Mesalina se je zopet odlikoval sodr. Vrabeč v vlogi naivnega in v znanstvena vprašanja zamišljenega suplenta Bledičnika, ki načeloma ne sklepa prijateljstva s ženskami in se ni še pečal z ljubeznijo s strokovnega stališča. Frančiška Regent nam je podala zopet novo sliko zveste soproge. Pokazala je, da se ne zna samo jokati ampak tudi imenitno smejati ter uglobiti popolnoma v svojo vlogo. Gospica Marija Muha je bila izborna jezična žena, le bolj glasno naj bi bila govorila. Jako dobra sta bila tudi sodruga, Igljč Fran v vlogi lahkoživnega Štefančka in Jernejčič Ludvik v vlogi profesorja, ki zaradi študij zanemarija soprogo. Posebne hvale je vredna tudi gospica Kopačeva, ki je bila tako v prvi in še boljše v drugi igri prav dobra služkinja, ki se zaveda važnosti svojega poklica. Sodr. Stojachič je pel lepo pesem „Mornar“ jako lepo. Sodr. Stojachič ima lepodoneč in močan glas baritona. Pesem „Mornar“ je še precej težavna skladba prirejena za bas solo, vendar jo je sodr. Stojachič zmagal. Le bolj raztegnjeno naj bi bil pel in več občutka naj bi vtil vanjo. Moral jo je ponavljati in je vdrugeč bolje pel nego prvič. Franciska Regent je pela „Nezakonsko mater“, pesem za sopran solo s spremljevanjem glasovirja. Menda je dovolj ako povemo, da je pela tako, kakor drugače ni smela, s toplim občutkom in globokim razumevanjem. Zato je dobila lep šopek cvetlic. Naravno je, da je morala pesem ponoviti. Lepo sta pela ona in sodr. Stojachič duet „Oblaku“, ki sta ga morala tudi ponoviti. Pevski zbor je pa nastopil z dvema novimi zbori in se je zlasti odlikoval pri zboru s samospetom „Na straži“ ki je bil prav lep zaključek programa.

Posebna hvala gre seveda učitelju Cerrochi-ju, ki je znal tako izborno izveždati pevske moči. Po veselici je sledila tombola z lepimi dobitki in potem ples, ki je trajal živahno pozno v noč.

Splošna želja je, da se veselica z ravno tem programom ponovi in že čujemo, da je odbor Ljudskega odra pripravil vse potrebno, da se bo veselica ponovila v nedeljo dne 4. aprila.

Zmaga socialnedemokracije. Dne 22. t. m. so se vršile v Spodnji Šiški pri Ljubljani volitve v občinski zastop. V III. volilnem razredu so bili izvoljeni kandidati, ki jih je postavila naša stranka in sicer: Klemenčič Ivan, Kuntara Anton, Ojster Anton, Rozman Alojz, Noč Ivan in Šikš Emil. Za namestnike pa; Komač Anton in Novak Josip. Dobili so po 124

Sodrugi! Kdor ni vpisan v volilnem imeniku, ne bo imel pravice do glasovanja!

odnosno 126 glasov. Nasprotniki, t. j. liberalci, so dobili po 111 oziroma 113 glasov. Vrtilim sodrugom v Sp. Šiski kličemo tudi mi, le tako naprej! Liberalci so zaradi svojega poraza zelo jezni, pa očitajo zaradi tega naši stranki, da se je bila zvezala z nemci, klerikalci i. t. d. Ampak kdo verjame več liberalcem, kadar očitajo neresnične zveze drugim?

Zadružna gostilna „International“ je sedaj last gostilniške zadruga slovenskih sodrugov. Odprta je bila v pretečeno soboto in so pri otvoritvi sodelovali slovensko, ital. in nemško pevko socialistično društvo. Govorili so in navduševali navzoče na zadružno delo sodrugi Regent, Milost in Falk. V soboto 29. t. m. je v gostilni „International“ zopet koncert pri katerem sodelujejo vsa omenjena pevska društva. Mesto drugam, naj sodrugi zahajajo na čas dobrega vina v to našo zadrugo.

Volilni sklad.

Z današnjim dnem otvorimo nabiranje prispevkov za volilni sklad. Dosedaj so darovali: N. N. kron 20, Dr. Šolar 10, A. Novak 10, F. Milost 10, V. Kermolj 10, I. Regent 10, F. Jernejčič 10, Šnejder 5, Igljič 2, Vaupotič 2, R. Kermolj 1, Ziberna 1. Skupaj kron 101.—

Sodrugi! Nabirajte prispevke za volilni sklad.

DOPISI.

GORIŠKO.

Gorica. — Delavsko izobraževalno društvo je priredilo v nedeljo 21. t. m. svoje prvo predavanje. Predaval je sodr. dr. Dermota o predmetu: «Masa, demonstracija in manifestacija». Ločeval je pojem demonstracije od manifestacije, katerima je obema subjekt masa. Pri demonstracijah določa nezvezna masa, dočim je manifestacija več ali manj organizirana. Manifestacija hoče izraziti misel ter ima svojo smer. Manifestacija je torej mogoča le tam, kjer je moč in volja mase, osredotočena na gotov cilj. Zato ima manifestacija navadno uspeh; zato veliko manifestacijo vlada tudi upošteva kot izraz ljudske volje. Demonstracija nasproti pa nosi na sebi znak slučajnosti in brezcilnosti. Pri demonstracijah vodi mase največ afekt, ki se navadno slučajno zbudi, izvira pa iz predidne susedije. Ker je demonstracija slučajna, ima navadno le momentalni uspeh. Največkrat se vlada demonstracij ne uplaši, marveč jih izkorišča, da lažje reakcionarno postopa. Masa je skupina ljudi, ki nima trajne in notrajne zveze, marveč, ki se je pri manifestaciji zbrala za gotov namen za enkrat, pri demonstracijah pa se je zbrala slučajno in brez namena. Čestokrat manifestujoča masa preide v demonstracijo po slučaju, ki se je med manifestacijo dogodil. Navaja kot primer manifestacijo 20. IX. 1908 v Ljubljani, kjer se je hotelo povdarjati solidarnost vseh slojev slovenskega ljubljanskega prebivalstva v protest proti žaljenju slovenske narodnosti v Ptuj po nemških šovinistih. Ker pa je bila manifestacija slabo organizirana in nasprotno so se prireditelji manifestacije skrivali, je vsled maleukostnega dogodka tekom obhoda po mestu manifestujoča masa izgubila smer ter je izbruhnila v strast in sovraštvo proti nemštvu in nemčurstvu v Ljubljani. — Čestokrat tudi vodeči krogi izgube moč nad manifestujočo maso. Ker je razlika med demonstracijo in manifestacijo ta, da se pri manifestacijah bolj izraža volja ljudstva, pri demonstracijah pa afekt, je za obnašanje mase merodajno, ali je ista po plemenu in vzgoji bolj pristopne premišljenemu ravnanju ali ne. Zato se velike demonstracije bolj prilagajajo romanskim vročkrvnim plemenom, kjer strasti lažje in češče prekipevajo. Kar karakterizuje maso pri demonstraciji, sta pred vsem dva faktorja: zavest sile in nadvladje strasti. Radi tega demonstracije tolikokrat postanejo krvave, posebno v slučaju, ko se je dovolilo, da se je istink sile v masi predaleč pojavil.

V nedeljo dne 28. t. m. predava sodr. dr. Tuma o temi: «Darvinizem in socializem».

Politična krajna organizacija sklenila je, da sporazumno z italijansko organizacijo priredi majnikovo slavnost, kakor običajno v soboto 1. majnika popoldne ob 2. uri s vsporedom: 1.) govor italjanskega in slovenskega sodruga; 2.) obhod po mestu; 3.) ljudska veselica v prostorih Katarinija. Povabijo se vse okoliške organizacije ter se sporazumno žnjimi sestavi podrobnejši program.

Štandrež. Delavsko izobraževalno društvo v Štandrežu priredilo je v četrtek dne 25. t. m. ob 3. uri popoldne v prostorih Ambroža Turi-ja prvo javno predavanje. Predaval je sodrug Dr. H. Tuma o darvinizmu in socializmu.

Solkani. Obrtno šolstvo. Pri nas v Solkanu se je ustanovil stalni popotni pouk za mizarje. Pouk je neobvezen. Potovalni učitelj je na razpolago vsak dan od 8. zjutraj do poldne onim mizarjem, ki želijo vsakovrstnih strokovnih pojasnil. Med tem časom si lahko vsak ogleda uzorne predloge stavbinskega in pohištenega mizarstva, kakor tudi vzorce tehnično-dovrševalnih del, ki si jih v slučaju vporabe tudi lahko izposodi. Popoldne je določen čas za obisk interveniranih delavnic.

Pouk v strokovnem risanju je razdeljen v dva kurza in sicer: za mojstre ob četrtkih od 6. do 8. ure zvečer, za pomočnike pa ob nedeljah od 10. ure zjutraj do poldne.

Da se v Solkanu zna ceniti važnost strokovne izobrazbe priča to, da se občina ni vstrašila nastalih stroškov. Dosedaj se je prijavilo v risarske kurže 77 mojstrov in pomočnikov.

Kako se ravna z delavci v papirnici v Solkanu. V naši papirnici dela več žensk nego možkih. Seveda zato, ker je možka delavna moč dražja. Zato pa morajo opravljati ženske jako težka dela, ki ne odgovarjajo ravno ženski naravi. Zato pa delavke večkrat obole in morajo ostati doma celo po 8 dni in več. Dogodilo se je tudi, da so uboge delavke morale delati celo po tri dni neprenehoma od 6 ure zjutraj do 11 ure zvečer. In to za bornih 70 do 75 krajcarjev na dan. Vodstvo papirnice se pa ni sramovalo odtrgati delavkam od tega bornega zaslužka celo po 30 krajcarjev. Tudi ono naddelavko opozarjamo, naj ne pomaga delavk bičati. Saj so itak dovolj bičane. Saj ni treba naddelavki, da bi ravno s takim krutim ravnanjem se hotela visoko povspeti. Zgoditi se zna, da bi zelo nizko padla. Pa gospodje narodnjakarji, ti prijatelji delavstva, ne vidijo, ne slišijo, kako poslednji plakajo in trpe pod komando nekega nemca v tisti luknji pod skalo, kjer živ duh ne ve zanje in ki bi morali v slučaju ognja v Sočo poskakati. Seveda, če se gre za narodne noše, takrat spoznajo svoje ovčice, ko pa veselica in slavnost konča pa jih zopet prepuste osamljene usodi, ki jim koplje prezgodnji grob. — Toliko za danes.

Vrtojba. Krajna organizacija jugoslov. soc. dem. stranke v Dol. Vrtojbi, sklicuje na nedeljo 21. t. m. zaupno posvetovanje v gostilni Fran Faganelija. Začetek ob 3. popoldne.

Strokovni pregled.

Skupina težakov ima svoj redni občni zbor v nedeljo dne 28. t. m. ob 10. in pol uri zjutraj v Delavskem domu II. nad.

Občni zbor organizacije pekovskih delavcev se je vršil v nedeljo dne 21. t. m. ob 10. uri zjutraj v Delavskem domu. Predsedoval je sodr. Ziberna. O delovanju društva v pretečenem letu je poročal sodr. Milost. Organizacija se je zavzela zoper zvišanje števila vajencev in je zato protestirala tudi pri trgovinskemu ministrstvu. Potom organizacije se je v konsorciju namestilo uradnika ki bo skrbel med drugim tudi, da se bodo delodajalci ravnali po obrtnem zakonu. Zavzela se je organizacija za posredovalnico dela. Posredovala je v to svrhu tudi pri obrtni oblasti, ki je naposled dala konsorciju pekovskih mojstrov nalogo, da vstanovi rečeno posredovalnico dela še v tekočem letu. Vsled agitacije, ki jo je razvila organizacija, se je ustanovilo organizacije tudi v Dalmaciji. Izvolilo se je tekom leta poseben odbor, ki ima nalogo paziti, da so vsi delavci deležni tedenskega počitka. Odbor je izvršil dosedaj svojo nalogo za delavstvo nad vse ugodno. Ker je osrednja zveza pekovskih delavcev vložila v parlamentu potom socialističnih poslancev načrt za varstvo pekovskih delavcev, se je iz Trsta poslalo na vlado peticijo, v kateri se zahteva, da se rečeni načrt odobri. Peticija je bila podpisana od 400 pekovskih delavcev.

Blagajniško poročilo poda sodr. A. Štolfa. Dohodkov je imela organizacija 9051'84 K. Izdala je med drugim pa 2461'75 K brezposelne podpore in 2768'— K bolniške podpore. Poročilo sodr. Milosta in Štolfe so navzoči vzeli na znanje.

Nadalje se je vršila jako zanimiva razprava o načrtu za varstvo pek. delavcev

ki ga bo parlament moral odobriti. Saj je samo v Trstu 80 pekarn, v katerih nimajo delavci na razpolago niti brisalke. Sodr. Milost je pozval zaradi tega pekovske delavce naj se dela že sedaj na to, da bo načrt odobren.

V novi odbor so bili izvoljeni: Alojz Kermolj, predsednik; Ivan Gomizel, podpredsednik; Alojz Štolfa, Ivan Beve, Josip Krajniger, Srečko Quaiat, Martin Gruden, Fran Skok, odborniki; Ladislav Skok, Ivan Ortmann, Amedeo Rossetti, pregledovalci računov.

Pri točki slučajnosti pozove sodr. L. Skok nov odbor, naj se zavzame, da se napravi red v parni pekarni, kjer se ne ravna ravno v zmislu obrtnega zakona in se ne upošteva delavskih pogodb.

Skupina uslužbencev glavnih skladišč ima svoj redni občni zbor v nedeljo dne 28. t. m. ob 10. uri zjutraj v veliki dvorani Delavskega doma ul. Boschetto 5. II. nad. Vsi člani in somišljeniki so vabljeni, da se udeleže tega občnega zbora v velikem številu.

Občni zbor društva krojaških delavcev se je vršil v nedeljo dne 21. t. m. ob 10. uri zjutraj v Delavskem domu. Iz poročila je razvidno da je imelo društvo v pretečenem letu 792.33 K dohodkov, 610.61 K pa troskov. Društveno premoženje znaša 1639.08 K. Med drugim se je sklenilo, da se društvo, kakoršno je sedaj razpusti ter pristopi k osrednji zvezi krojaških delavcev na Dunaju. V teku enega meseca se mora sklicati občni zbor za razpustitev društva ter da se sklene potrebno o uporabi imetja. V novi odbor so bili izvoljeni: Predsednik Massari J.; podpredsednik Muloni M.; tajnik Vaupotič A.; blagajnik Rossitto J.; gospodar Diamantini D.; Odbornika: Weis K., De Angelis D.; Odbornice: Zanberlan, Miniussi, Ulissi, Crisman; Pregledovalci: Vladislavich, Diane, Demetrio, Barba.

Stavbinski delavci pozor! Stavbinski delavci v Bosni in Hercegovini se nahajajo v boju v svrhu dosege boljših gospodarskih in socialnih razmer. Nihče od stavbinskih delavcev, zlasti ne zidarji naj sedaj ne potujejo v Bosno in Hercegovino, ker bi drugače znali ovirati vspeh bosanskih delavcev trpinov.

Gospodarski pregled.

Kmečko delavsko gospodarsko združenje v Dobravljah, je imela dne 21. t. m. izredni občni zbor. Udeležba je bila jako dobra. Znak, do so se začeli tudi kmetje gibati ter paziti kako in kje naj začno reševati svoje gospodarsko vprašanje.

Zborovanju je predsedoval zadružni predsednik sodr. Vrčon. V daljšem govoru je pojasnil zakaj da se hoče nekatere točke pravil izpremeniti ter podal je ob enem kratko poročilo o delovanju zadruga. Potom zadruga se je dosedaj prodalo nad 3000 ht. vina. Mestna delavska konsumna društva, so največji odjemalci. Tako občno konsumno društvo v Idriji, Ljubljani. Del. konsumne zadruga v Trstu, več konsumov v Mirnu i. t. d. Zadruga je imela v 5. mesecih 80.000 K. prometa.

Za njim je govoril Anton Možina učitelj v Brjah. Rekel je, da je iz predsednikovega poročila razvidno, da zadruga napreduje. Znana ni samo doma ampak daleč na okoli, kamor pošilja svoja vina več odjemalcev. Dolžnost vseh članov pa je, da z vsemi silami podpirajo sedanje podpore in zaupanja vredno vodstvo.

Zadruga je včlanjena v konsumnem društvu v Idriji, v konsumnem društvu v Ljubljani in v konsumnem društvu «International» v Trstu.

Iz stranke.

Skupna konferenca. Tudi bosenska socialnodemokratična stranka je izvrševalnemu odboru naše stranke naznanila, da se strinja z idejo, da se skliče skupna konferenca, na kateri bi vse zainteresirane socialnodemokratične stranke ustanovile skupno smer za tista vprašanja, ki so postala, odnósnó še postanejo v doglednem času aktualna vsled aneksije Bosne in Hercegovine. S tem je konferenca zagotovljena, ker so vsa neposredno prizadete stranke izjavile svoje soglasje.

Jugoslovanska konferenca. Izvrševalni odbor je na svoji seji v pondeljek, 15. t. m. po referatu sodruga Etbina Kristana in po splošni debati soglasno sklenil, da se skliče jugoslovanska socialistična konferenca na

velikonočne praznike, dne 11. in 12. aprila v Ljubljano in da se predlaga delegatom sledeči dnevni red: 1. Anekija Bosne in Hercegovine ter njene posledice. 2. Narodno in kulturno vprašanje Jugoslovanov. Sodrugi, ki bi se te konference radi udeležili kot gostje, se morajo oglasiti pri izvrševalnem odboru. — Vse detaljne objave slede pravočasno.

Politični odbor, ki je bil izvoljen na zadnji konferenci v Trstu se je na svoji prvi seji konstituiral. Za predsednika je bil izvoljen sodr. F. Milost, za tejnika sodr. A. Novak, za blagajnika pa sodr. V. Kermolj, Odbornika sta A. Gaspari in I. Regent; preglednika pa A. Jernejčič in dr. Šolar.

Na Štajerskem so sklicali tamošnji slovenski sodrugi deželno konferenco v Celju na nedeljo dne 28. t. m. ob 9. uri dopoldne in sicer v salonu «Pri zelenem travniku». Glavna točka na tej konferenci je ustanovitev deželne organizacije za Štajersko. To znači zopet, da se širi socialistična ideja tudi med Slovenci čedalje bolj. Z ustanovitvijo rečene organizacije bo pa stranka pridobila novo trdnjavo, nov vir od koder se bo širila socialistična ideja med štajerskimi Slovenci.

Književnost in umetnost.

Zvezna trgovina v Celju je izdala sledeče tri knjige:

Naš dom. Zbirka povesti pesmi in narodnega blaga II. zvezek, drugi ponatis. Vsebuje dve povesti: «Zadnji grof Celjski» in «Iskalci biserov na otoku Sv. Duha. Cena brošuri 50 vin., po pošti 60 vin.

Madeži in njih snaženje. Praktično navodilo, kako je snažiti madeže na raznem blagu, na kovinah itd. Iz češkega prevel in po drugih virih spopolnil B. S. Cena: karton 1 K po pošti 10 vin. več.

Pod cesarjem Franc Jožefom I. Obrisi. Spisal F. L. Tuma. Ponatis iz «Domovine». Cena: broš. 60 vin. po pošti 65.

„Naši Zapiski“. Izšla je druga štev. te naše edine socialne revije. Obsega sledečo vsebino: Abditus: „Socialno zavarovanje kmeta. R. L.: „Anarhizem“. (Dalje). Dr. H. Tuma: „Po osemdesetletnici Leva Nikolajeviča Tolstega“. (Dalje). Dr. Dragotin Loncar: „Iz politične korespondence dr. Janeza Bleiweisa“. (Dalje). Dr. Boris Zornik: „In memoriam Charles Darwin“. Pregled: „Narodno gospodarstvo“, piše F. L. Tuma. „Biologija“. „Strokovni pregled“. N. Jaklič: „Socialna politika“. D. R. L. „Politika“. Oton Zupančič: „Epigrami“.

Sodrugom in somišljenikom priporočamo, da se naróče na to socialno revijo, in da jo razširjajo med svoje prijatelje.

Izdajatelj in odgovorni urednik VINKO KERMOLJ. Tiska. TISKARNA MODERNA M. Susmel & Comp ulica della Zonta 8.

„Delavski List“

se prodaja:

V Pulju: v tobakarnah ZADNIK, ulica Promontore; BLAKA, ulica Giovia; Zanon, Campo Marzo; CAMUFO, ulica lircolazione del Arsenal; BENUSSI, ulica Sisiano; PETAROS, Corso Francesco Giuseppe I.

V Gorici: v tobakarnah: SCHWARZ, ul. delle Scuole, KREBEL, ul. Rabata in BAIT, ul. Camposanto. IVAN HOVANSKI ul. Corno 22.

V Podgori: v tobakarnah SKOČIR ANE in PREGARČ JEREE.

Vrtojba: FABIAN FRAN. tob.

Nabrežina: v delavskih konsumnih zadrugah.

Jesenice: MARIJA NOVAK, Gostilna pri Masarju.

Dolžnost vsakega sodruga je, biti naročen tudi na glavno glasilo jugoslov. soc. demokratične stranke

„Rdeči Prapor“

Dolžnost vsakega sodruga je da pogleda zase in za sveje tovariše če so vpisani in pravilno vpisani.

Knjigovoznica
PIPPAN & BORTUZZO
 ul. Valdirivo št. 19. II. nad.
 Izdeluje najfinejša in
 tržna dela po zelo nizki
 ceni.

Pozor! V novem skladišču
 vina in likerjev
A. FONDA
 ul. Madonnina št. 11, se prodaja
 različna vina prve vrste in po naj-
 nižjih cenah.
 Refosk . . po 56 vin. liter
 Moskat . . po 72 vin. liter
 Istrsko . . po 48 vin. liter
 Razen tega ima na razpolago še
 veliko zbirko belih namiznih in de-
 zertnih vin, likerjev, i. t. d.
 Pošilja franko na dom
 Vzorec na okus brezplačno
 2000 kron se da onemu, ki bi našel da je
 moje vino ponarejeno.
Skladišče vina in likerjev FONDA
 TRST, ul. Madonnina št. 11.

Vpiše se
Delavske konsumne zadruga
 lahko vsak dan
 v združnem uradu ulica
 Boschetto 5, I. nad.,
 ali pa v združnih skladiščih ul. Belvedere št. 34,
 ul. dell'Istria št. 10, ul. del
 Salice št. 4 in ul. Acquedotto št. 67.

JOSIP ZLOBEC
 priporoča svojo
 pekarno in prodajalno
 jestvin
 v kateri ima na razpo-
 lago raznovrstne jest-
 vine po najnižjih cenah;
 posebno priporoča svojo
 moko iz prvih avstro-
 ogerskih mlinov.
PULJ
VIA LISSA ŠT. 34.
 Na razpolago vedno pri-
 pravljena peč (izvzemši
 nedelje in praznike) za
 privatno pecivo.
Delavci! podpirajte
delavca tovariša.

Pozor!!!
 Podpisani priporoča vsem sodrugom
 — svojo —
Mlekarno
 — iz —
 Sv. Jurija pri Kranju.
 Mleko sveže 2 krat na dan.
CENE:
 1 liter 26 vin.
 1 liter na dom 28 vin.
Fran Kuralt
 Rojan-Škorklja št. 260
TRST.

Gostilna „Alla Lealtà“
ANTON SAITZ
 ulica delle Acque
 Vina najfinejša, domača kuhinja
 Družinske zabave.

Nova klobučarnica
GIORGIO DE LUISA
 predkratkin otvorjena
v ul. Barriera Vecchia št. 2
 Velika zbirka najnovjših klobukov in
 kap vsakih oblik iz najboljših tovarn.
Cene zelo nizke.

LIKARICA
JULIJA POLLAK
 TRST
 ulica Sette Fontane šte. 5. I. nad.
 Priporoča se sodrugom.
 = Delo fino in točno. =
 Postrežba na dom.

Skladišče
 ameriških mrežic in aparatov
 za električno in plinovo luč
E. WÖFLER - TRST
 ulica delle Acque št. 20.

Zahtevajte po vseh
 kavarnah in gostilnah **Delavski List**

KAROL GERBEC
BRIVEC v ulici delle Acque št. 17.
 Enotni mesečni tarif. Šterilna svetilka Long.
 Zbirka parfumarij in mila.

Kmečka delavska gospodarska zadruga
 v Dobravljah na Goriškem
 Registrovana zadruga z omejeno zavezo.
 USTANOVLJENA LETA 1908.
 Podpisano se tem potom zahvaljuje
 dosedanjim vinskim odjemalcem, posebno
 občenemu konsumnemu društvu v Ljubljani
 delavskemu konsumu v Idriji, zasebnikom
 v Mirnu in drugod.
 To priliko pa uporabi, da priporoča ve-
 liko množino svojega še neprodanega vipav-
 skega naravnega vina iz lastnih kleti zdru-
 ženih kmetov iz Dobravelj, Skrilj, Brji,
 Šmarji, Rihemberga, Kamnja in bližnjih
 vasi, vsem svojim dosedanjim in novim
 odjemalcem po Kranjskem, Primorskem,
 Štajerskem, Koroškem in drugod.
 Pošilja se od 56 litrov naprej po jako
 zmernih cenah.
ZADRUŽNO VODSTVO.

KAVARNA UNIONE = TRST =
 Ulica Caserma
 = in ulica =
 Torre Bianca.
 Napitnina je odpravljena.
 Velika zbirka političnih in leposlovnih revij
 in časnikov v vseh jezikih.

FRATELLI PAGANI
 TRST. Ulica Acquedotto št. 6.
 Velika zbirka igrač, okraskov, parfu-
 marij, mila, ovratnikov, zapestnikov,
 kravata, i. t. d.

Gostilna „Casa del Popolo“
 (Zadružna delavska gostilna)
 Trst, ul. S. Lazzaro in ul. S. Caterina
 Domača kuhinja vedno dobro preskrbljena.
 Cene zmerne.
 Shajališče zunanjih sodrugov.

Slovani! Podpirajte edino Slovani!
Slovansko knjigarno in papirnico
Josipa Gorenjca, Trst, ul. Valdirivo 40